

Københavns og Vartov Valgmenigheder

April 2019 Nr. 1

At leve sin tid

Johannes 1,1-14 – Juledag

Digteren Per Højholt fabulerede en gang over hvordan noget begynder; hvad begyndelse er for noget. Han henvisede til rocksangeren og -guitaristen Jimi Hendrix, den måde hvorpå han indleder nummeret *Wild Thing*, lige på og uden tøven. Det er noget andet, sagde Højholt, når en folkesanger optræder ved Tønderfestivalen: lidt snak, også med publikum, en tår vand, og så skal guitaren lige stemmes, men i gang kommer sangen da – blot uklart hvornår den egentlig begyndte. Ingen tvivl om hvad Højholt foretrak.

Hvorfor er det vigtigt at begyndelsen er tydelig? Kærester kan som regel angive et nøjagtigt tidspunkt for hvornår det blev dem, hvor de mødtes, den første gang jeg så dig, og du bar den dér kjole. Den dag jeg begyndte i skolen. Da du kom til verden. Med den slags angivelser må der ikke sjuskes. Det er vigtigt hvornår og hvordan noget begyndte.

Men hvad med alting? Hvordan begyndte det? Sådant kan man ikke spørge, vil nogen indvende. For når vi påbegynder et arbejde, en samtale, en rejse, når vi står op til dagen, så er det kun små begyndelser der slår ind i noget andet som i forvejen *er* begyndt. Altings begyndelse – hvis man overhovedet giver sig af med at forestille sig den – fortaber sig derimod i tågen.

Men evangeliet begynder uden tøven: 'I begyndelsen var Ordet'. Det begynder med begyndelsen, altings begyndelse: Ordet som var hos Gud, Ordet som *var* Gud. Den absolutte begyndelse som ingen kan spørge bagom. Alting begynder med Ordet.

Så meget i vores liv begynder med et ord. Nogen siger noget til os: 'Der er dejligt i Italien' – 'Til angreb!' – 'Du burde læse den her bog' – 'Vil du med til fodbold?' – 'Jeg elsker dig'. Det sætter noget i værk

som kan få stor betydning. Disse tydelige, korte hovedsætninger holder længst. De har mest tid i sig.

Det er dét sproget i grunden gør: Det åbner verden og tiden for os. Vi får et sted at være, en tid at leve i. En sammenhæng at træde frem i. Det begynder med hvad sproget giver os at forstå, at forstå os i.

Evangeliet giver os det ord vi kan forstå hele vores liv i: 'I Ordet var liv, og livet var menneskers lys.' Men så hedder det: 'Og lyset skinner i mørket, og mørket begreb det ikke.' Vi tager ikke imod ordet. Vi griber ikke denne mulighed for at komme til en forståelse der rummer hele vores liv.

Eller altså: Vi taler og tænker ikke sådan at sproget åbner verden og tiden for os. For os er det bare et instrument. Ordene er etiketter vi sætter på tingene. Sproget er et redskab som skal gøre det nemmere at 'håndtere' tilværelsen i alle dens facetter. Et middel til at proppe et budskab ind i hovedet på folk – det hedder kommunikation. Der er hverken hoved eller hale – begyndelse eller ende – på noget, men en kværnende strøm af opsminkede ligheder.

Så længe vi betjener os af det sprog, begriber vi ikke hvad liv er, og vi griber ikke de muligheder det tilspiller os. Verden lukker sig. Tiden fryser til.

En gammel sovjetrussisk kommunist befinder sig pludselig i en tid hvor hans gamle verden fortrænges af kold kapitalisme, og hvor man i det nye Rusland begyndte at bruge ord som offshore, stråmænd, netværksmarketing, kreativ tilgang. Denne verden ryster ham. Han siger: 'Det er farligt at leve længe. Min tid sluttede, før mit liv gjorde. Man skal dø sammen med sin tid' (Svetlana Aleksijevitj, *Secondhand-tid*).

Når man ikke føler at man forstår verden – den følelse kan også momentvis overmande den unge – når man føler at man *har* haft sin tid, kan man måske henfalde til den gamle mands triste anbefaling: 'Man skal dø sammen med sin tid.' Tiden og verden lukker sig om én.

Julens evangelium åbner verden og tiden. Det ser ikke livet fra enden, men fra begyndelsen. Fra fødslen. Fra Guds fødsel som menneske. Altings nye begyndelse.

Vi skal dø, ja. Og det er måske tilrådeligt at dø sammen med sin tid. Så ens tid ikke slutter før ens liv. Ja, det kan godt være – eller også kan det ikke.

Det er derimod indlysende at vi – som den tysk-jødiske tænker Hannah Arendt siger – ikke fødes for at dø, men for at begynde. Det er miraklet. Den nye begyndelse. Den handling som vi er i stand til at udrette, alene fordi vi er født. Siger Arendt.

Evangeliet påmindes os ikke om at vi skal dø. Det påmindes os om at vi kan handle. At vi kan gøre noget som ikke ligger ligefor, og som ikke tilsiges os af dagliglivets trummerum. Noget som bryder med det forudsigelige – som mirakler jo gør. De fedter ikke med begyndelsen, men iværksættes uden tøven.

Vi påmindes om at vi ikke skal lade vores liv klistre ind i ord som 'kommunikation' og 'kreativ tilgang'. Den slags udtryk får nogle – og snart også dem der bruger dem – til at føle sig 'ude af *sync*' med verden og tiden (det udtryk er allerede passé). Ikke bare fordi tiden går. Også fordi det instrumentaliserer vores liv. Gør det til et redskab for noget andet. For andres interesser. Kejserens for eksempel – som det fortælles i 'det rigtige' juleevangelium hvor Guds søn fødes helt ude i randen af verden.

Her i Johannesjuleevangeliet hører vi om modmagten på en anden måde, men indholdet er det samme. Guds søn kommer i Ordet som har livet i sig – det liv som er menneskers lys. Ordet der oplyser vores formørkede tanke og tale. Ordet som giver os at se 'hans herlighed, en herlighed ... fuld af nåde og sandhed.'

Nåde og sandhed. De hører sammen. Som lys og varme. Ellers bliver det som Grundtvig erfarede på nogenlunde denne tid af året:

Da lærde jeg Arme
I Midvinter sval,
At Lys uden Varme,
Er Helvedes Kval

Juleevangeliets lys er ikke et lys uden varme. Og dets sandhed er ikke en sandhed uden nåde.

Vi kender det i grunden godt. Nogen siger gode ord til os. Ordene knytter os

frit til hinanden. Det er ikke kolde sandheder som vi får smidt i hovedet, og som forviser os fra det liv vi har forbundet os med. Det er nådens lys som falder på os. Det befæster vores liv i verden, vores liv i tiden.

Det giver os en ny begyndelse. Hele verden og al tid har det i sig. Miraklernes tid er lige begyndt.

Kunne den gamle russer sige: 'Min tid sluttede, før mit liv gjorde', så kan vi sige at vores liv begynder i den tid Gud giver. Den verden han åbner for os. Vi skal ikke dø sammen med vores tid. Vi skal leve i vores verden. Leve vores tid. For nu har Ordet taget bolig iblandt os. Nu er vores verden også for alvor Guds verden. Guds tid. Fuld af nåde og sandhed. Her begynder alting.

Niels Grønkjær

Salmer: 99, 102, 103 – 114, 95, 115

Formandsberetning for 2018 Københavns Valgmenighed

Medlemskredsen

I denne min første formandsberetning vil jeg begynde med at nævne de to medlemmer af Københavns Valgmenighed, som er gået bort i det forløbne år.

I september 2018 døde Johnny Christensen, og i januar 2019 døde Ole Høilund. De var begge højt værdsatte medlemmer og yderst trofaste kirkegængere. Lad os rejse os og med et øjeblik stilhed mindes dem begge.

I det forløbne år har vi fået to nye voksne medlemmer, og tre børn er blevet døbt.

Årets gang i menighedsrådet

Fordi jeg mener, at menighedens medlemmer bør vide i al fald noget om det arbejde, der optager rådets medlemmer, vil jeg i det følgende opridse et par ting.

Det kan selvsagt ikke blive fyldestgørende, for alle i rådet påtager sig så mange opgaver, at det ville blive for langt her at

nævne alle. Er man særligt interesseret, så kan man blot henvende sig til mig og få svar på sine spørgsmål.

En større ændring gennemførte rådet ved at flytte menighedens konto fra Danske Bank til Nordea. Det skete primært, fordi Danske Bank fandt på at ændre kontoens status med deraf følgende gebyrforhøjelser. Vi fik dermed også samlet hele menighedens engagementer ét sted. Vi var spændte på, hvordan omstillingen til det ny kontonummer modtoges af medlemmerne, men det blev ganske hurtigt benyttet af langt de fleste.

Til gudstjenesten skærtorsdag tog vi de nye alterstager i brug, og kunstneren Birgit Krogh var ved denne lejlighed til stede. De nye stager har med deres markante farvefremtoning givet anledning til forskellige bemærkninger. I alt fald i begyndelsen. Men som tiden er gået, kan jeg fornemme en ret udbredt tilfredshed med dem, og det glæder mig, for jeg har – lige fra den første gang jeg så dem – været glad for dem. Her skal “alterstageudvalget” have endnu en tak for resultatet.

Derudover kan jeg lige nævne, at rådet, på forslag fra Ingrid Hentze, agter at høre, om Designmuseet er interesseret i at overtage den tiloversblevne gamle stage.

Foreningen af Grundtvigske Valg- og Frimenigheder, Frie Grundtvigske, holdt i april en netværks- og informationsdag for menighedernes kasserere og forretningsførere. Ejvind Lynning deltog, og han besvarer sikkert gerne spørgsmål herom.

Årsmøde og efterårs møde

Frie Grundtvigskes årsmøde fandt sted over to dage i Vallekilde. Københavns Valgmenighed var, som vanligt, pænt repræsenteret.

De sjællandske valgmenigheder havde et fint efterårsmøde ved Frederiksborg Valgmenighed med foredrag af Lisbet Christoffersen, spisning på Grundtvigs Højskole og derefter eftermiddagsgudstjeneste i den fine kirke. Også her var der god tilslutning fra menigheden.

Lad mig herved opfordre menighedens medlemmer til at overveje, om ikke det er værd at prøve at deltage i årsmøderne og efterårsmøderne, bare en enkelt gang. Det styrker det større fællesskab mellem menighederne, og det mener jeg, at der brug for nu om dage.

Sangstafet

Den 24. oktober afholdtes sangstafet i Immanuelskirken. Frederiksberg Provsti havde i anledning af udgivelsen af “Kirkesangbogen” arrangeret en række sangafte-ner i forskellige kirker. Vi blev også spurgt, om vi ville være med, og vi takkede ja.

Det blev en vellykket aften, hvor vi sang meget forskellige sange, godt støttet af vores kor og Tom, som havde indøvet sangene på forhånd og derfor kunne føre an på en overbevisende måde.

Fællesskabet med Vartov Valgmenighed

Vi har i det forløbne år, ganske som tidligere, haft fornøjelsen af de fælles menighedsmøder i menighedssalen i Vartov. Dertil kommer jo også studiekredsene, som flere sætter stor pris på.

Det skal også nævnes her, at Vartov Valgmenighed på flere måder har vist os imødekommenhed i anledning af den planlagte tur til Fuglsang Kunstmuseum.

Andre driftsopgaver

For at vores kirke kan fungere tilfredsstillende, er der mange praktiske opgaver, som rådet må tage sig af. Et lille udpluk vil jeg nævne her.

Rapporten for det sidste årlige eftersyn på lydanlægget viste, at det ikke mere er i stand til at yde maksimalt. Vi overvejer derfor, om vi skal søge fondsstøtte til et nyt anlæg. Der er tale om udgifter på mere end 100.000 kroner.

Vi får, som det er nogle bekendt, årligt udført tilsyn på klokken.

Som følge af skærpede krav til sikkerheden for tilsynspersonalet har vi været nødt til at udskifte den gamle træstige med en anden af metal. Her var vi heldige. Ejvind tilbød, at vi kunne få en lang metalstige, som han tilfældigvis havde liggende. Den var så lang, at den ikke kunne komme op gennem trapperummet, men vi kortede den af, og så gik det. Ved det sidste klokkesyn udtrykte man da også tilfredshed, så tak for den stige, Ejvind.

Vi går også i denne tid og prøver at holde øje med taget, fordi pletter på loftet giver mistanke om, at taget er utæt et par steder.

Tak til flere

Efter sidste årsmøde konstituerede vi med nogen møje det ny menighedsråd. Det var med nogen bukserysten, jeg gik til formandshvervet, for det er ikke nemt at følge efter en formand som Jens, der i den grad har fået sat store nødvendige opgaver i gang.

Det viste sig imidlertid ganske hurtigt, at alle vores gode rådsmedlemmer og suppleanter er en overordentlig god støtte ved det ret omfattende og mangesidede arbejde, der er nødvendigt for at holde hele butikken i gang.

Til det nykonstituerede råds første møde havde jeg lavet en lang liste over alle de opgaver, som rådet skal tage sig af. Der skulle så sættes navne på hver opgave, for det er godt at have en klar fordeling mellem os.

Hanne, Line, Svend, Ellen, Ejvind, Margrethe og Ruben har hver især påtaget sig ansvaret for hver deres opgaver, og det går vældig fint.

Tak til jer alle for jeres altid positive villighed.

Der er også en verden uden for rådet, og her finder vi nogle af de ting, som har umiddelbar betydning for gudstjenesten. Her vil jeg sige tak til Niels Grønkjær for de altid fint gennemførte gudstjenester, tak til Tom Ernst for de fine præ- og postludier og salmepil, tak til Margrethe Møller for veludført kirketjeneste – og ikke mindst de smukke sangsoløer ved et par gudstjenester.

Vores forretningsfører og suppleant til rådet, Ejvind Lynning, skylder jeg særlig stor tak. Foruden et omfattende arbejde med pengesagerne tager han sig af adskillige løbende opgaver.

Til sidst, men ikke mindst, vil jeg gerne sige tak til Jeyan for den vigtige rengøring, hun i al stilhed udfører, så vores kirke altid fremstår, som den bør.

Med dette takker jeg for ordet.

Klaus Skovsted

Vartov Valgmenighed skal have ny organist

Vi har netop taget afsked med vores højt skattede organist gennem 7 år, Inge Bønnerup. Men heldigvis har der vist sig mulighed for at fortsætte det høje musikalske niveau fra orgelbænken.

Vores nye organist bliver nuværende domorganist ved Roskilde Domkirke, Kristian Olesen, som tiltræder stillingen i Vartov Kirke ved nytår 2020, hvor han forlader sin stilling i Roskilde. Indtil da vil Kåre G. Nielsen, også tidligere organist ved Roskilde Domkirke, vikariere i stillingen. Kåre G. Nielsen spiller første gang ved konfirmationsgudstjenesten den 28. april, og vi byder ham velkommen til Vartov Kirke 2. pinsedag ved kirkecaffen.

Vi er meget glade for at have fundet en fremragende afløser for Inge Bønnerup, og vi ser frem til samarbejdet med de to Roskilde-organister.

Marianne Knudsen

Årsmøde i Sdr. Nærå

Foreningen af Grundtvigske Valg- og Frimenigheder afholder årsmøde i Sdr. Nærå lørdag den 25. maj. Der er gudstjeneste, foredrag ved antropolog Rane Willerslev, generalforsamling, festmiddag og musikalsk underholdning.

Programmet kan ses på foreningens hjemmeside www.friegrundtvigske.dk.

Deltagelse koster 575 kr. Tilmelding senest den 30. april til Niels Grønkjær der vil forsøge at samordne kørsel.

Konfirmation

Den konfirmationsforberedende undervisning for unge der efter sommerferien skal i 8. klasse, begynder i ugen efter skolernes efterårsferie og foregår onsdag eftermiddage fra kl. 15.

Forældre bedes henvende sig til Niels Grønkjær, gerne inden 20. maj.

Forårets gæstepredikanter

Karin Friis Plum, som prædikede i Immanuelskirken den 31. marts, har tidligere været sognepræst i Skelager Kirke ved Aarhus; hun er teologisk kandidat fra Københavns Universitet; medlem af Vartov Valgmenighed.

Ingrid Ank er leder af Grundtvig-Akademiet; hun er uddannet fra Aarhus Universitet; medlem af Vartov Valgmenighed.

Inger Lundager Jensen har tidligere været sognepræst i Tiset; nu er hun studentpræst ved Københavns Universitet på Amager; også hun er teolog fra Aarhus Universitet

Adresser

Præst: Niels Grønkjær

Løngangstræde 24, 2., 1468 København K, tlf. 33 13 30 31

e-mail: ng@kvvv.dk - hjemmeside: www.kvvv.dk

Københavns Valgmenighed

Formand:

Klaus Skovsted

Valdemars Allé 30, 2860 Søborg

Tlf. 51 40 96 20

Forretningsfører:

Ejvind Lynning

Maglestien 10, 2860 Søborg

Tlf.: 39 69 82 53 / 23 96 86 24

Bank: 2191 - 6897622120

Kirketjener:

Margrethe Tougaard Møller

Rued Langgaards Vej 18, 6.655, 2300 Kbh S

Tlf. 22 95 49 75

Organist:

Tom Ernst

Esplanaden 5B, st.tv., 1263 København K

Tlf. 33 12 69 52

Vartov Valgmenighed

Formand:

Marianne Knudsen

Nordre Fasanvej 92, st.th., 2000 Frederiksberg

Tlf. 60 76 81 18

Forretningsfører:

Kurt Gottfredsen

Opnæsgård 57, 1. th., 2970 Hørsholm

Tlf. 31 95 63 72

Bank: 6194 - 4170277452

Kirketjener:

Agnete Veit

Store Kannikestræde 9, 1169 København K

Tlf. 40 38 55 44

Organist:

Inge Bønnerup

Peter Bangs Vej 153, 1. tv., 2000 Frederiksberg

Tlf. 33 32 68 90

For børnepasning under gudstjenester: Kontakt Signe Rørdam Thomsen på roerdam@hotmail.com

Valgmenighedernes hjemmeside er www.kvvv.dk

Bladets redaktion: Niels Grønkjær (ansvarshavende), Lilly Wiberg, Søren Anker-Møller

Forsidevignet: Peter Hentze

Afsender:

Københavns og Vartov
Valgmenigheder
Løngangstræde 24, 2.
1468 København K

Gudstjenester i Vartov Kirke og Immanuelskirken*

14. april (palmesøndag)

Immanuelskirken . . . . .kl. 10.00
Korsang

18. april (skærtorsdag)

Vartov Kirke . . . . .kl. 10.00

19. april (langfredag)

Immanuelskirken . . . . .kl. 10.00

21. april (påskedag)

Vartov Kirke . . . . .kl. 10.00

22. april (anden påskedag)

Immanuelskirken . . . . .kl. 10.00

28. april (1. søndag efter påske)

Vartov Kirke . . . . .kl. 10.00
Konfirmation

5. maj (2. søndag efter påske)

Vartov Kirke . . . . .kl. 9.00
Immanuelskirken . . . . .kl. 10.30
Ingrid Ank

12. maj (3. søndag efter påske)

Vartov Kirke . . . . .kl. 10.00

17. maj (bededag)

Ingen gudstjeneste

19. maj (4. søndag efter påske)

Immanuelskirken . . . . .kl. 10.00

26. maj (5. søndag efter påske)

Vartov Kirke . . . . .kl. 10.00

30. maj (Kristi himmelfart)

Vartov Kirke . . . . .kl. 9.00
Immanuelskirken . . . . .kl. 10.30

2. juni (6. søndag efter påske)

Vartov Kirke . . . . .kl. 10.00
Inger Lundager Jensen

9. juni (pinsedag)

Immanuelskirken . . . . .kl. 10.00

10. juni (anden pinsedag)

Vartov Kirke . . . . .kl. 10.00
Kirkekaffe

16. juni (trinitatis)

Vartov Kirke . . . . .kl. 9.00
Immanuelskirken . . . . .kl. 10.30

23. juni (1. søndag efter trinitatis)

Vartov Kirke . . . . .kl. 10.00

30. juni (2. søndag efter trinitatis)

Immanuelskirken . . . . .kl. 10.00

Ingen gudstjenester i juli måned

4. august (7. søndag efter trinitatis)

Vartov Kirke . . . . .kl. 9.00
Immanuelskirken . . . . .kl. 10.30

11. august (8. søndag efter trinitatis)

Vartov Kirke . . . . .kl. 10.00
Radiotransmission

KALENDER

Mandag den 29. april kl. 19.30:

Vartov Valgmenigheds årsmøde i menighedssalen

Lørdag den 25. maj:

Foreningen af Grundtvigske Valg- og Frimenigheders årsmøde i Sdr. Nørå

Søndag den 1. september:

Sensommermøde i Vartov

Søndag den 6. oktober:

Sjællandske valgmenigheders efterårs-møde i Vallekilde

---

*Immanuelskirken ligger på Forhåbningsholms Allé 20, Frederiksberg.